

TARTU ÜLICOOLI RAAMATUKOGI

Fond 87

NÄRSKA, ELMIRE

Inventarinimistu

1813-1982

Sissejuhatus

Närska (ka Nerska), **Elmiire-Heleene** (ka Elmire) (12. juuni 1899-1. dets. 1982),
arst, mikrobioloog

Elmiire Närska sündis Valgamaal Helme kihelkonnas Patküla vallas Alatalus talupidaja perekonnas. Õpingud Tallinna Vesterbergi Eraalgkoolis ja Beljajevi Eragümnaasiumis katkesid raske majandusliku olukorra tõttu 1918. a. Poolelijäänud õpinguid jätkas E. Närska 1919-1920 Tallinna I Tütarlastegümnaasiumis. 1920. a. astus ta Tartu ülikooli arstiteaduskonda, mille lõpetas 1929. a. arsti kutsega.

Iseseisvat tööd alustas E. Närska juba gümnaasiumiõpilasena, andes matemaatikatunde kodukooliõpetajana. Üliõpilasena töötas ta mitmel töökohal, ka Tartu Ülikooli Sise- ja Haavakliiniku subassistendina. Peale ülikooli lõpetamist töötas E. Närska kuni 1932. aastani Tartu Ülikooli Hügieeni Instituudis noorema assistendina, seejärel kuni 1934. a. samal ametikohal TÜ Bakterioloogia Instituudis. 1934-1935. a. töötas ta Tartu Tuberkuloosi Nõuandlas. Kuna E. Närska oli saanud ülikoolis töötades hea ettevalmistuse mikrobioloogia alal, suunati ta tööle Petserimaa Tuberkuloosi Vastu Võitlemise Seltsi Nõuandla ja Petseri Maavalitsuse Keemilis-Bakterioloogilise Laboratooriumi juhatajaks (1935-1940). Järgnesid tööaastad eriteadlasena ja osakonna juhatajana Tartu Seerumi Instituudis (1940-1942). Koha koondamise tõttu siirdus E. Närska Tallinna II Haigla laboratooriumi arst-seroloogi kohale (1942-1946). Aastatel 1946-1947 töötas ta Saksa okupatsiooni ajal hävinud Vabariikliku Seerumiinstituudi taastamisel. 1948-1962. a. töötas E. Närska Tallinna Epidemioloogia, Mikrobioloogia ja Hügieeni Teaduslikus Instituudis (kuni 1952 Vabariiklik Vaktsiinide ja Seerumite Teaduslik Instituut) direktorina ja mitmes laboratooriumis juhatajana. 1962. a. siirdus E. Närska pensionile ja töötas kuni 1975. a. samas ajutise tööjõuna.

E. Närska soovis oma käsikirjalised materjalid üle anda Tartu Ülikooli Raamatukogule, mille üleandmist alustas ta 1982. a. mais (tulme 1982:7). Pärast E. Närska surma tõi ülejäänud materjalid ülikooli raamatukokku tema vend G. Närska (tulmed 1983:2, 1983:6, 1983:7).

E. Närska arhiivifondi huvipakkuvam osa on tema mälestused Tartu ülikoolis õppimise ja töötamise ajast 1920-1933.

SISUKORD

I	Biograafilised materjalid	1
II	Kirjavahetus	
	1. <i>E. Närska ja G. Närska kirjad</i>	2
	2. <i>Kirjad E. Närska</i>	2
III	Trükised ja paljundused	3
IV	Fotod	3

Säiliku nr.	Kirje
-------------	-------

I Biograafilised materjalid

- 1 Elmiire Närska käsikirjaline autobiograafia.
Tallinn, 1. sept. 1982
6 l.
- 2 Elmiire Närska dokumendid Tartu ülikooli arstiteaduskonna lõpetamise kohta:
1. Ajutine tunnistus nr. 5631, originaal ja koopia. 28. nov. 1929.
2. Diplom nr. 1049. 31. mai 1933.
2 dokumenti
- 3 Elmiire Närskale kuulunud Tartu ülikooli üliõpilasmütsi märk.
1 märk
- 4 Elmiire Närska arstitööga seotud dokumendid:
1. Ametitootus. Petseri, 14. juuni 1938
2. Arstide Koja tunnistus. Tallinn, 27. juuli 1940
3. Visiitkaardid. [U. 1940-1946]
4 l.
- 5 Elmiire Närska teenistuskäiku ja enesetäiendamist kajastavad käskkirjad, tõendid, teatised jt dokumendid.
1920-1982
38 l.
Eesti ja vene k.
- 6 Vabariikliku Vaktsiinide ja Seerumite Teadusliku Uurimise Instituudi ja Tallinna TSN Täitevkomitee Tervishoiuosakonna käskkirjad Elmiire Närskale 50. sünnipäeva ja NSV Liidu moodustamise 50. aastapäeva puhul.
3. juuni 1949, 15. dets. 1972
3 l.
- 7 ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukiri Elmiire Närskale seoses ENSV 10. aastapäevaga.
24. aug. 1950
2 l.
- 8 I. I. Metšnikovi nim. Epidemioloogide, Mikrobioloogide ja Infektsionistide Teadusliku Seltsi aukirjad Elmiire Närskale seltsi 25. aastapäeva ja E. Närska 80. sünnipäeva puhul.
19. dets. 1975; 12. juuni 1979
2 aukirja (4 l.)

Säiliku nr.	Kirje
9	Elmiire Närskale kommunistliku töö eesrindlase nimetuse omistamise tunnistus. 26. okt. 1965 1 tunnistus
10	Närska, Elmiire [Mälestusi lapsepõlvest, õpingute ja töötamise ajast 1899-1952]. Mustandkäsikiri. [1980-1981?] 98 l.
11	Närska, Elmiire Meenutusi Tartu Ülikoolis õppimise ja töötamise ajast [sept. 1920-sept. 1933]. 2 erinevat varianti masinakirjas ja lühema variandi mustandkäsikiri. 1982 74 l. Sisaldab ka teavet TÜ arstiteaduskonna professorite A. Sommeri, H. Koppeli, K. Schlossmanni, A. Rammuli, A. Paldrocki jt kohta.
12	V. Hioni ja A. Reimani arvamused Elmiire Närska teadusliku uurimistöö <i>Tallinna kooliõpilaste füüsiline areng</i> kohta. 25. ja 27. apr. 1956 2 l.

II Kirjavahetus

1. E. ja G. Närska kirjad

13	Närska, Elmiire
1 kiri Elsa Kudule.
Tallinn, [1979 või 1980]
1 l.
14	Närska, Georg
Elmiire Närska surmateade ja 1 kiri E. Kudule.
4.-8. dets. 1982
2 l. ja ümbr.

2. Kirjad E. Närskale

15	Reinaru, Joosep
60. a. juubeli tähistamise kutse E. Närskale.
28. juuli 1981
J. Reinaru portreega |
|----|--|

Säiliku nr.	Kirje
16	Prokpets, Miroslav 1 kaart E. Närskale. Praha, 7. dets. 1958 1 l. Vene k.
17	Gutkin, Abram Jakovlev 1 kiri E. Närskale ja 1 kiri prof. A. Gunterile. Leningrad, 9. juuni 1958, 13. okt. 1958 2 l. Vene k.

III Trükised ja paljundused

- 18 1. Riikliku Seerumi Instituudi humaan-meditiiniliste preparaatide hinnakiri.
Trükis.
Tartu, 1937
6 l.
2. Tartu Linna ja Maa Tiisikuse Vastu Võitlemise Seltsi Nõuandla kodukord.
Masinakiri.
5. mai 1937
8 l.
3. Таллинский Научно-исследовательский институт эпидемиологии и
гигиены.
Таллин, 1973
32 с.

IV Fotod

- 19 Portreefotod Elmiire Närskast.
1929-1934
2 fotot
- 20 Elmiire Närska Beljajevi Eragümnaasiumi õpilasena ja rühm sama
gümnaasiumi õpilasi.
Tallinn, 1913-1919
2 fotot

Säiliku nr.	Kirje
21	Elmiire Närska Tartu Ülikooli arstiteaduskonna I kursuse üliõpilastega grupipildil ning anatoomikumis lahkamisel ja prof. A. Valdese juhendamisel patoloogilise anatoomia praktikumil. 1920-1925 3 fotot Prof. A. Valdese pühendusega E. Närskale.
22	Elmiire Närska üliõpilasena Arstide Seltsi poolt korraldatud koosviibimistel ja väljasõitudel ning kohavaated käidud kohtadest. [1920?; 1925-1929] 27 fotot
23	Elmiire Närska Eesti Naisüliõpilaste Seltsi ja üliõpilasseltsi <i>Ahava</i> koosviibimistel ning Helme kihelkonnast pärinevate üliõpilastega oma isakodus <i>Alatalus</i> . [1920-1929] 6 fotot
24	Elmiire Närska halastajaõena Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi V Laste Suvekoloonias Narva-Jõesuus. Grupipildid kasvandike ja personaliga. 1928. ja 1929. a. suvekuudel 7 fotot
25	Elmiire Närska Tartu Ülikooli Hügieeni Instituudi noorema-assistendina praktikumist osavõtvate üliõpilastega ja grupp üliõpilasi-farmatseute eksami ootel. [1929-1932] 2 fotot
26	Elmiire Närska Petseri Maavalitsuse Tuberkuloosi Nõuandla keemilis-bakterioloogilise laboratooriumi töötajatega. [1935-1940] 2 fotot
27	Elmiire Närska Tallinna Epidemioloogia, Mikrobioloogia ja Hügieeni Teadusliku Instituudi (kuni 1952. a.-ni Vabariiklik Vaktsiinide ja Seerumite Teaduslik Instituut) laboratooriumi juhatajana ja töökaaslastega laboratoorsetel töödel, koosviibimistel ja ekskursioonidel. [1948-1982] 81 fotot
28	Elmiire Närska asutuste ja seltside juubelipidustustel. Tallinn, Pärnu, [1972-1975] 9 fotot

Säiliku nr.	Kirje
29	<p>1. Dr. Bezanitskaja 70. sünnipäeva tähistamas. Tartu, 15. okt. 1959 1 foto</p> <p>2. Pianist Eugen Kelder <i>Estonia</i> kontserdisaalis esinemas. 8. märts 1961 1 foto Pühendusega fotod E. Närskale.</p>
30	<p>Fotod Tartu Ülikooli 300. a. juubelipidustustest. 1932 3 fotot 2 fotot Tartu ülikooli juubelimargi- ja postitempliga.</p>
31	<p>1. Petseri kloostri peakirik. 1 foto</p> <p>2. Setu rahvariietes naine. 1 foto</p>

Selles inventarinimistus on 31 (kolmkümmend üks) järjest nummerdatud säilikut.
Fondi korrastas ja nimistu koostas V. Kurg.

Tartus, 20. sept. 1985